

ZNANSTVENE INSTITUCIJE I SKUPOVI

MEDUNARODNI SIMPOZIJ TIPOVI ETNOGENEZE (Typen der Ethnogenese), Zwettl, Austrija, 1986.

U organizaciji Instituta za austrijska povijesna istraživanja (Institut für österreichische Geschichtsforschung) Bečkog sveučilišta, a u suradnji s Komisijom za istraživanje ranog srednjeg vijeka Austrijske akademije znanosti (Kommission für Frühmittelalterforschung, Österreichische Akademie der Wissenschaften), održan je u listopadu međunarodni simpozij posvećen problemu ranosrednjovjekovnih etnogeneza. Zbog domaćina je, dakako, u središtu zanimanja bila etnogeneza Bavaraca, ali su u mnogim referatima obrađivani razni evropski narodi, među ostalima i naši.

Ovo je već treći simpozij o etnogeneza u organizaciji istog instituta (prethodna dva održana su 1978. i 1982. g.). Sastajanje je tako postalo redovito, a zaslužni je organizator, predstojnik instituta prof. dr. Herwig Wolfram, uspio okupiti stručnjake iz devet zemalja (Austrije, Velike Britanije, Francuske, obje Njemačke, Čehoslovačke, Mađarske, Poljske i Jugoslavije). Pored historičara, svojim su referatima sudjelovali i arheolozi i lingvisti, pa je pristup temama, napose u diskusijama, bio doista interdisciplinaran. Na trodnevnom se skupu okupilo četrdeset referenata i nekoliko slušača, uglavnom studenata instituta.

Mogli bismo reći da se simpozij odvijao pod dva gesla. Prvo je glasilo: »Razumijevanjem protiv nacionalizma«. Iako su teme o kojima se govorilo ponekad bile vrlo osjetljive (pitanja »životnog prostora« pojedinih naroda u doba naseljavanja), na simpoziju, što je njegova posebna odlika, nije došlo ni do nagovještaja kakve konfliktne situacije. Vladala je tolerancija koja je u sličnim diskusijama u nas gotovo nezamisliva. Drugo je geslo bilo: »Veličanstveni kaos«, čime se htjela istaći težnja za razbijanjem zastarjelih koncepcija o velikim i kompaktnim narodima zajedničkog etničkog porijekla koji bi, po danas još uvijek čvrsto ukorijenjenom mišljenju, prekrili Evropu u vrijeme seoba. Ponovno se iz mnogih referata, kao i iz prethodnih istraživanja nekih od prisutnih stručnjaka, pokazalo da su se pod jednim imenom javljale nehomogene grupe različitog etničkog i rasnog porijekla, mijenjajući svoj sastav zajedno s mjestom boravka.

Većina se referata bavila, kako je već rečeno, raznim aspektima bavarske rane povijesti. Obradivani su arheološki problemi (M. Menke, T. Fischer, H. Geisler, V. Biezbauer, H. Dannheimer, F. Moosleitner), crkveni (G. Mayr, H. Berg), pravni (W. Störmer), udio kontinuiteta romanskog stanovništva u bavarskoj etnogenezi (H. W. Böhme, G. Diepolder, P. Wiesinger, K. Brunner, H. Dopsch), genealogije (H. Krahwinkler). H. Wolfram je u referatu sažeo starije i novije rezultate istraživanja bavarskog naseljavanja i formiranja naroda. Tako je čitav drugi dan bio posvećen Bavarcima. No, simpozij je započeo općim temama, metodološki i sadržajno zanimljivim za istraživanje bilo koje etnogeneze. Uvodni je referat održao W. Meid, lingvist, govoreći o značenju proučavanja jezika i vezi jezičnog razvoja s razvojem naroda. W. Pohl, F. Lošek, E. Chrysos i H. Tatzreiter bavili su se narodnim, plemenskim i zemljopisnim imenima i njihovim značenjem u istraživanju etnogeneza. J. Herrmann, inače stručnjak za slavensku arheologiju, iznio je neke teze o procesima teritorijalizacije i etnogeneza u Srednjoj Evropi, a J. Kmiecínský je komentirao mogućnosti i granice arheoloških spoznaja za proučavanje etnogeneza, ilustrirajući to primjerom Gota.

Nizom se »germanskih« tema trećega dana pozabavilo nekoliko sudionika skupa. Bilo je riječi o Langobardima, Alamanima, Sasima i Germanima uopće (W.

Menghin, J. Jarnut, H. Castritius, H. Rosenkranz, M. Balzer, J. Splett). Poslijepodnevni je dio toga dana bio po tematici nama najbliži i, naravno, najzanimljiviji. J. Koder analizirao je odnos sadržaja pojmova »Grci« i »Romeji« u Bizantu, J. Tejral je prikazao etnogenetske procese u sjevernom i srednjem Podunavlju, a N. Budak je govorio o problemu etnogeneza u sklavinijama na jadranskoj obali. Ceteri su referata bila posvećena Avarima i kaganatu. R. Katičić je tumačio, sa stajališta lingvistike, etnogeneze u »Avariji«, dok su ostala tri referata obrađivala arheološke teme (F. Daim, P. Stadler, E. Garam).

Posljednjeg su dana u središtu pažnje bili narodi koji po svom geografskom položaju, a poneki i po porijeklu, ne ulaze u krug onih što su prethodnih dana bili tako temeljito proučavani. I. Wood govorio je o etnogenezi Burgunda, a M. Rouche o tvorbi regionalnog akvitanskog fenomena. O Baskima je bilo riječi u referatu R. Collinsa, a intitulacije anglosaksonskih je kraljeva u 7. i 8. st. analizirao A. Scharer.

Nakon svaka tri ili četiri referata održavala se diskusija koja nije bila lišena polemičkih tonova ni sadržajnih napomena, pa se još jednom pokazalo kako simpoziji bez diskusija samo napola ispune svoj cilj. Nove je spoznaje, iznesene u referatima i diskusijama, kao i naznačene ciljeve budućih istraživanja, sabrao u zaključnom referatu-sažetku H. Fröhlich.

Održani referati bit će tiskani, kao i oni s prethodna dva simpozija, u zborniku što će ga objaviti Austrijska akademija.

I na kraju, moramo istaknuti izvrsnu organizaciju skupa, koja nije zakazala ni u jednom svom elementu. Simpozij se održavao u cistercijskom samostanu u Zwettlu, impozantnoj građevini punoj kulturnopovijesnih zanimljivosti (Zwettl je, inače, derivacija od Svetla dolina = Clara vallis = Clairvaux). Sažeci svih referata bili su sudionicima razdijeljeni već mjesecima unaprijed, a kako su referati bili snimani, to su zainteresirani mogli dobiti i snimke svojih izlaganja, kao i diskusije.

N. Budak

ZNANSTVENI SKUP »SENJSKI USKOCI I DOPRINOS SENJA BRODARSTVU I PAROBRODARSTVU NA ISTOČNOM JADRANU«, Senj, 23—24. srpnja 1987.

Na općinskoj i republičkoj razini — pod pokroviteljstvom Sabora SR Hrvatske i JAZU održana je u Senju 23. i 24. srpnja 1987. proslava i znanstveni skup »Senjski uskoci i doprinos Senja brodarstvu i parobrodarstvu na istočnom Jadranu« u povodu 450. obljetnice dolaska kliških uskoka u Senj (1537—1987) i 120. obljetnice Senjskoga brodarskog društva i parobrodarstva (1867—1987), a u čast 50. obljetnice dolaska Josipa Broza Tita na čelo KPJ-SKJ i 50. obljetnice osnutka KP Hrvatske, 45. obljetnice formiranja Jugoslavenske ratne mornarice i u povodu Dana ustanka naroda i narodnosti SR Hrvatske. Proslavu i znanstveni skup organizirali su Skupština Općine Senj, Općinska konferencija SSRNH Senj, Centar za kulturu i obrazovanje i Gradski muzej Senj u suradnji s Gliptotekom JAZU Zagreb, Povijesno-pomorskim muzejem Rijeka i Prirodoslovnim muzejem Rijeka.

Proslava je počela dočekom brođova JRM i podmornice »Uskok« na Obali marseala Tita 23. srpnja u 8,30 sati i otvaranjem izložbe »Grbovi naše obale« (Gliptoteka JAZU) koju je priredila Mirjana Sakač. Izložbu je otvorio u 9,30 sati tajnik JAZU Slobodan Kaštela.

Znanstveni je skup počeo radom u 10,30 sati u nazočnosti sudionika skupa i proslave, mornara i starješina JRM, gostiju i mnogih Senjana i drugih stanovnika iz okolice Senja. Prigodne riječi uputili su Ante Glavičić, direktor Centra za kultu-

H I S T O R I J S K I
Z B O R N I K

HISTORIJSKI ZBORNİK GOD. XL (1) str. 1—470, Zagreb 1987.

IZDAVAČ: Savez povijesnih društava Hrvatske

REDAKCIJSKI ODBOR

Mirjana GROSS, Zagreb
Ivan KAMPUS, Zagreb
Tomislav RAUKAR, Zagreb
Petar STRČIĆ, Zagreb

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK

Ivan KAMPUS

LEKTOR I KOREKTOR

Branko ERDELJAC

Adresa uredništva:

Savez povijesnih društava Hrvatske
Zagreb, Filozofski fakultet, Ul. Đure Salaja 3

Časopis izlazi jednom godišnje

Narudžbe šalžite na adresu:

Savez povijesnih društava Hrvatske, Zagreb, Krčka 1

Cijena ovog broja iznosi 5000 din.

Izdavanje časopisa sufinancira

Samoupravna interesna zajednica za znanstveni rad SRH

Tisak Štamparskog zavoda »Ognjen Prica« u Zagrebu — travanj 1988.